

ТАЄМНИЦЯ ПРИНЦЕСИ

Якось Лапуня прийшла до друзів дуже засмучена.

— Хто тебе образив? — занепокоїлися Зернята.

— Я... я хотіла бути принцесою на шкільному святі. А мені сказали, що я не вмію ходити як принцеса, що в мене нема гарної постави, я сутула та схожа на знак запитання... — ледве вимовила Лапуня та гірко заплакала.

— Заспокойся, — попросив Розумник. — Ти гарна. Для нас ти справжня принцеса...

— Але дечого тобі справді бракує, — визнав Пустунчик. — О! В тебе немає корони! Хвилинку! Зараз ми це виправимо!

Пустунчик швидко знайшов кілька аркушів картону, Зернята вирізали зубці та скріпили корону. Лапуня приміряла її.

— Можна пофарбувати її золотом або обклеїти фольгою від шоколаду, — порадив Розумник. — Буде ще гарніше.

— Нехай поки спробує так, — сказав Пустунчик. — Лапуня, пройди по кімнаті. Уяви, що ти справжня принцеса!

Лапуня вийшла на середину кімнати та сіла на стілець, який правив за трон. Щоб корона не впала, Лапуня йшла рівненько, високо тримаючи голову.

— Оце диво! — зрадів Пустунчик. — Корона з картону, але ходить Лапуня, наче справжня принцеса. Тепер тебе візьмуть на цю роль.

— Справді? — зраділа Лапуня. — Може корона чарівна?

— Ні, просто ти ходиш рівно та тримаєш баланс, щоб не впустити корону, — пояснив

Розумник. — Справді, так значно краще. Тобі треба тренуватися щодня!

— Тобі теж не завадить! — Хто в нас справжній „знак запитання” — то це Розумник! — пожартував Пустунчик.

— Не заперечую, — зітхнув Розумник. — Вправи для постави мені не завадять. Але корону я носити не хочу!

Пустунчик подумав ще трохи, і його осянула нова думка:

— То носи на голові товсту книжку! Тобі це пасуватиме найкраще!

— Треба спробувати! — Розумник знайшов не дуже важку, але й не тоненьку книжку, став струнко та поклав її собі на маківку. Спробував пройтись по кімнаті з кінця в кінець, але мало не впустив книжку. — Не так вже й легко! Треба вправлятися...

— Цікаво, — сказав Пустунчик, пильно дивлячись на друга, який балансував з книжкою на голові, наче морський лев з м'ячем, а якщо довго книжку носити, може знання швидше у голову потраплять? Не треба буде вірш вчити напам'ять — трохи походив з книжкою довше і все знаєш!

— Спробуй! Сумніваюся, що ця вправа тобі замінить навчання, — сказав Розумник. — Але ти все одно молодець!

Зернята засміялися. Пустунчик теж узяв книжку і почав з нею ходити. Постава в нього була чудова, гордовита, як і личить тому, хто щойно зробив блискуче відкриття: розгадав таємницю всіх принцес та допоміг друзям.

Олена Крижановська

Передплатний індекс 89454

Головний редактор:

Дарія Біда, тел.: (032) 236-71-24,
e-mail: dabida@mis.lviv.ua

Заступник головного редактора:

Світлана Вольська,
e-mail: svitlana300@gmail.com

Дизайн і верстка Каріне Мкртчян-Адамян

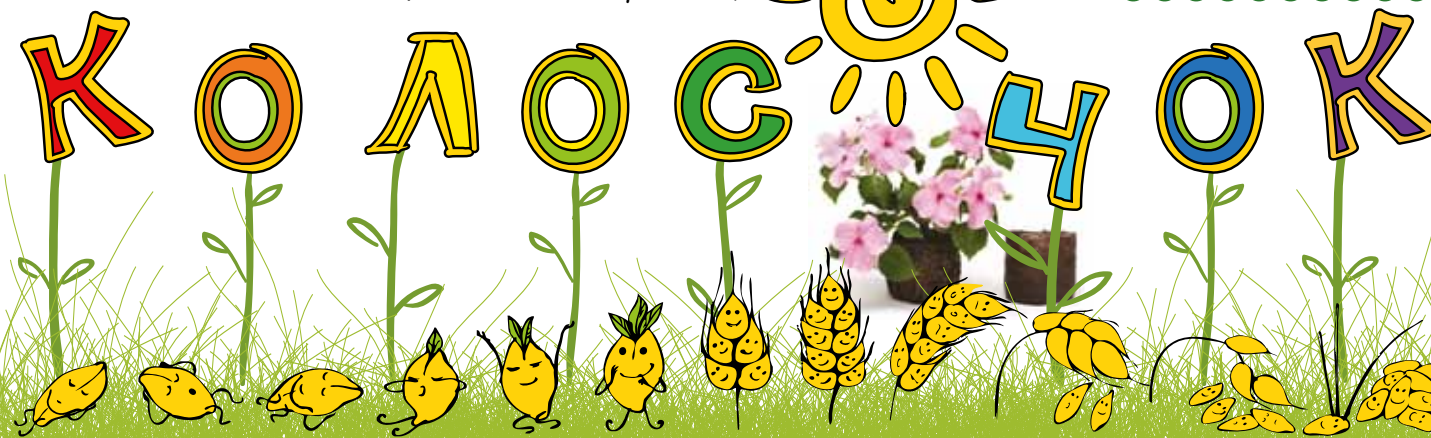
Підписано до друку 10.08.13,
формат 60x84/8.

Друк офсетний. Наклад 12 000 прим.
Адреса редакції: 79038, м. Львів,
а/с 9838. Надруковано в друкарні
ТОВ "Видавничий дім „УКРПОЛ”.

Юний еколог

(твое ім'я та прізвище)

№24/2013
ЖОВТЕНЬ

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ТЕМАТИЧНА ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ РОЗУМНИКІВ І РОЗУМНИЦЬ

ТОРФ – НЕОЦІНЕННЕ БАГАТСТВО

Болота – єдине джерело і скарбниця неоціненного багатства – торфу. Давня назва торфу – займиста земля. Ця корисна копалина – чудове паливо. На торфі працюють електростанції.

На вигляд торф – чорна або темно-коричнева маса. Якщо шматочок торфу розтерти та роздивитися у лупу, то можна побачити волоконця, крихітні листочки, стеблинки моху, травинки, шматочки дрібних гілочок та інші залишки рослин. Торф утворюється з мохів, трав, дерев, напівчагарників. У воді боліт без доступу повітря рослинні залишки розкладаються дуже повільно. Потрібно декілька десятків та навіть сотень років, щоб на болоті виникли торф'яні поклади.

Товщина торф'яного покладу збільшується лише на 0,5–1 мм на рік. Такою є швидкість росту головного торфоутворювача – моху сфагнуму.

Потужні шари торфу утворюються тисячоліттями, а розробляють їх всього за кілька років, і після торфовидобутку болото майже не відновлюється.

Світлана Вольська

ЗАВДАННЯ ВІД РОЗУМНИКА

Запиши у таблицю, як використовують торф відповідно до його властивостей.

ОСОБЛИВОСТІ ГОРІННЯ

Торфові волокна містять кисень. Тому торф горить без додаткової подачі кисню. У цьому і важлива перевага торфу над іншими видами палива, і велика небезпека.

Зайнявшись, торф горить повільно на всю глибину його залягання. Горіння відбувається повільно і без полум'я. Торф може горіти в усіх напрямках незалежно від напрямку і сили вітру, а під ґрунтом він горить навіть під час помірного дощу і снігопаду.

Ознакою підземної торф'яної пожежі є характерний запах гарі, місцями з-під землі просочується дим, а сама земля гаряча. Температура в товщі торфу, охопленого пожежею, понад тисячу градусів. Торф вигоряє зсередини, утворюючи пустоти, в які можна провалитися і згоріти.

ОБЕРЕЖНО, ТОРФ!

Торф'яні пожежі трапляються в місцях видобутку торфу з причин неправильного поводження з вогнем або від розрядів блискавок. А за температур понад 50 °C торф здатний до самозаймання. Торф'яні пожежі охоплюють великі площі, їх дуже важко загасити. Такі пожежі рухаються повільно, по декілька метрів на добу. Вони небезпечні раптовими проривами вогню з під землі і тим, що їх не завжди помітно.

Торф'яні пожежі виникають і внаслідок низової лісової пожежі. Вогонь заглиблюється в шар торфу поблизу стовбурів дерев, їхні корені підгорають. Деревина падають, утворюючи завали.

ЯК ЩЕ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ТОРФ?

- Виробляють засоби для лікування очних хвороб, опіків, запальних процесів.
- Найкращий спосіб поліпшити пористість ґрунту, збагатити його повітрям, зволасти та підживити – внести в нього торф.
- Торф – цінна хімічна сировина для отримання добрив, спиртів, кислот, барвників, паперу, активованого вугілля, графіту, стимуляторів росту рослин.
- Сухий торф на фермах використовують як підстилку для худоби.
- З торфу виготовляють грубі, але дуже міцні тканини.
- У Гренландії ескімоси вирізають з торфу цеглини, будують хатинку й зверху обкладають її снігом. Такий будиночок придатний для життя навіть під час полярної зими.

ЗЕЛЕНИЙ БУДИНОЧОК

Будинок, побудований із використанням торфу, набагато довше зберігає тепло порівняно з деревиною або каменем. У Норвегії впродовж століть торфом покривали дахи будинків. На таких дахах росте трава, квіти і навіть маленькі дерева. Дах з торфу дуже гарний. Він довговічний, має добрі тепло- і гідроізоляційні властивості.

Властивості торфу	Використання торфу
Добре горить, дає багато тепла	
Містить багато мінеральних речовин	
Сухий торф добре вбирає воду і утримує її	
Містить речовини, що вбивають хвороботворні мікроби	
Погано проводить тепло	